

A boldogság ára a bűnvallás

Lekció: Jn 13,1-11/Textus: Zsolt 32

2018. március 18.

Január óta a zsoltárok imádkozásában vagyunk a gyülekezettel hétről hétre. A zsoltárok könyve azért is olyan nagy kincs az egyház számára, mert minden más könyvnél jobban kifejezik és elmondják az érzelmeinket. Ezért is lehet az, hogy számunkra személyesen is már a sorozat előtt sokat adott ennek az imakönyvnek az olvasása és imádkozása. A zsoltárok énekek, és költemények. Énekek, költemények azért léteznek, hogy megmutassák, hogy nemcsak hitbeli (dogmatikai) igazságokat érthetünk meg Istennel kapcsolatban, hanem vele lehetünk, a jelenlétében és beszélhetünk vele. Éppen ezért legyen előttünk a Bibliánk, ahogy olvasom a zsoltárt. Az igehirdetés alatt pedig újra és újra olvashatjuk magunkban, imádkozva azt. Így lesz ez egy közös és egyszerre saját imádság is a számunkra.

Textus: 32. Zsoltár

Bevezetés

A bűn fogalma a mai ember számára már vicces vagy maradi. Viccesé, nevetségessé vált, mikor a társadalom már csak arra használja, hogy csokit enni bűn, vagy az édesség evéssel, fagyival evéssel bűnözöl. A bűn fogalma a nyugati társadalmakban először büntetőjogi kategóriává szűkül, majd lényegében eltűnt vagy átalakult. Ennek egyik ékes bizonyítéka a gyerekeknek készült Oxford Junior Dictionary, melynek szerkesztői már a 2008-as kiadásból is nemes egyszerűséggel törölték a bűn (sin) szót! A posztmodern világban nem ítélünk meg másokat, hogy miként élnek és mit csinálnak. Nem alakítunk ki saját értékrendet és nem nevezünk bűnnek semmit, inkább csak azt mondjuk, hogy ítélje meg ő maga és lássa meg, hogy mire van szüksége.

Ezzel szemben a Biblia kimond konkrét tanításokat és álláspontot is ezzel kapcsolatban, többek között ebben a zsoltárban is. Bűnvallásra szólít fel, sőt a boldogsággal köti össze a bűnvallást és az Isten előtt őszintén megálló embert. A kereszténység üzenete ugyanis nem a bűn fogalmának megváltoztatását, tompítását vagy eltüntetését tűzi zászlajára, hanem a bűnösnek nyújtott kegyelmet.

Így, amikor a bűnt eredeti, bibliai értelmében komolyan használják, mint ez a zsoltár, akkor az emberek inkább idegesek lesznek, mint nevetnek.

1. Isten boldogságra teremtett bennünket

A hét bűnbánati zsoltár közül a ma felolvasott a második (6 / 32 / 38 / 51 / 102 / 130 / 143). Valójában nem tanítás ez, mint a megjelölés írja, hanem arról beszél, hogy ki boldog. Két boldogmondással kezdődik, örömmel és ujjongással zárul és közben Isten is megszólal. De ennek a boldogságnak ára is van.

Az ember boldogsága Isten szívügye. Már a teremtés is az ember boldogságára történt, Isten a teremtés minden mozzanata után megállapította, hogy ez jó. Amikor kész van, megteremti az embert és neki adja mindezt a jót. A boldogságot az biztosítja az embernek, hogy kapcsolatban élhet töretlenül Istennel. Aztán eljött Jézus, aki a legtöbbet tudott Isten szándékáról, hiszen egyenesen tőle

érkezett hozzánk. Egy nagy beszédben van összefoglalva tanításának lényege, a hegyi beszédben – ami azzal kezdődik, hogy kik lehetnek boldogok. Isten fiának is a legfontosabb üzenete: Boldogok lehetünk.

Ezzel szemben mi a valóság? Lépten nyomon azt halljuk, hogy az ember elégedetlen. Az elégedetlen ember pedig nem boldog. Éppen a hiányzó boldogság hajtja, hogy még valami kellene, azzal együtt talán boldog lenne. Frusztrált, hajszolt viselkedés jellemzi kultúránk emberét. Isten a boldogságunkat akarja, de a tapasztalat, mintha az ellentétjét mutatná. Hol az igazság? A 32. zsoltár a boldogság megtalálására segít. Ehhez két dolgot idéz az emlékezetünkbe:

- A bűnvallás hiánya a szenvedés forrása
- A bűnvallás megszünteti a boldogtalanságot.

2. A boldogságnak ára van - A bűnvallás hiánya a szenvedés forrása

A stand-upos Mogács Dániel mondta nemrég az Origónak adott interjúban: „Az emberiség egyre kevesebb szabályt tart be, egyre kevesebb dologra mondja azt, hogy bűn, ami szerintem nem viszi jó felé a világot.” Meglepő Mogácstól ez a vélemény, de talán épp Dr. Mogács bizarr, szókimondó, erkölcstelen figurája az egyik legjobb példa a mondat igazságának alátámasztására. Érdekes ráadásul, hogy a Dr. Mogácsot alakító színész, a valódi Mogács Dániel saját bevallása szerint mostanában a Bibliát olvassa folyamatosan, és ahhoz próbálja tartani magát, amit Jézus és a Biblia mond és ezért még saját karakterétől is kezd elhatárolódni.

Egyre nagyobb a konszenzus abban, hogy az emberiségünk kontrolálatlan és emberközpontú, ahogy Mogács is mondja. Éppen ezért a bűnvallást nemcsak, hogy nem érti, de el is utasítja létjogosultságát. A mai zsoltár mégis azt fejezi ki, hogy a bűnvallás hiánya a szenvedés forrása. *„Míg hallgattam, kiszáradtak csontjaim, egész nap jajgatnom kellett. Mert éjjel-nappal rám nehezedett kezed, erőm ellankadt, mint a nyári hőségben. (3-4. v)”*

Ez egy jellegzetesen mai betegség leírása évezredekkel ez előttről. Egészen ősi betegség az embernek, hogy nem akar bűnvallást tenni. Büszkesége visszatartja tőle. Azért mai betegség, mert a mai ember különösen távolinak tartja a bűnbánatot, bűnvallást. Miért kéne neki elszámolnia? Miért lenne vétke? Miért kéne számot adnia bármiről? Főleg egy olyan világban, ahol ő a forrása a sok felfedezésnek, az újításoknak, fejlődésnek, ahol a maga által fejlesztett alkotások a mérvadóak. Azt mondani ebben a korban, hogy az ember bűnös és vétkes az nevetséges.

Hogy lehet vétkes az, aki mindennek a forrása. Ő találta ki ezeket, ő fejlesztette, ő rendelkezik ezzel a tudással, ami szükséges a felfedezéshez. És pont a tudás miatt tudja is, hogy mi hasznos és mi nem, mert ezt is kutatja. Sőt mármaga miatt tudja, hogy mi jó a környezetnek, mi jó a táplálkozásának, életvitelének, érzelmi szükségletének. Ha pedig ezzel a tudással rendelkezik és maga is tudja, hogy mi kell neki, akkor miért lenne szükség bűnvallásra? Miért lenne egyáltalán szükség bárkire, Istenre, aki vezet, vagy felettünk van. Miért lenne szükség arra, hogy bármit megvalljon, amit elvétett? Értelmezhetetlen a vétek számára, mert nem érzi magát bűnösnek, sőt inkább önmaga urának érzi magát.

A szentírás bűn fogalmát kell megérteni ahhoz, hogy értsük, miről beszél itt a zsoltár. Tegyük, hát ezt! Az egyik ilyen kép, kifejezés:

A céltévesztés.

A célt Isten tűzi ki, ahogy mondja is a zsoltárban: „*megtanítalak, melyik úton kell járnod, tanácsot adok, rajtad lesz szemem.*” De az ember azt mondja, hogy tudja ezt magától, ettől lesz céltévesztővé. A magyar vétek szó is ebből fakad, hogy elvétí a célt és az irányt. Gondoljunk egy egyszerű példára a céltévesztés kapcsán. A hazugságra. Történik bármi, ha nem derül ki, hogy hazudsz? Persze. Bizonyított tény ma már, hogy minél gyakrabban hazudik valaki, annál kevésbé bíz meg másokban. Mert titkolóznia kell, mert fent kell tartania a hazugság által felállított képet, ami energiát igényel, mert nem tud őszintén megnyílni a házastársra, családjára, barátai előtt, mert ferdített, mert hazudott. Manipulálnia kell a kapcsolatait, hogy ne derüljön ki, a hazugság. Nem képes utána a kapcsolataiban megnyílni ez az ember. Isten viszont kapcsolatokra, és boldogságra teremtett. Nem céltévesztés ez tehát?

„Boldog, akinek hűtlensége megbocsátatott, vétke eltöröltetett.”

A másik szó a bűnre: lázadás.

Világos, hogy ki a világ ura, aki teremtette. Van amikor tudatában vagyunk ennek, van amikor nem, de mi szeretnénk az ő vezetői foteljét átvenni és magunk irányítani. Isten boldogságról gondoskodott teremtőként, az emberrel zavartalan közösségben akar élni. De az ember nem elégszik meg ezzel, ő akar dönteni, ő akarja birtokolni annak a tudását, hogy mi a jó és mi a rossz. Olyan akar lenni, mint Isten. Az ember maga akarja meghatározni, hogy mit tehet, nem akar elfogadni külső mértéket, vagyis Isten akaratát.

De mivel ez nem sikerül és ezt érezzük, lázadni kezdünk. Kérdéseket teszünk fel Istennek és elkezdjük megkérdőjelezni a hatalmát. Magunkat és másokat is Isten ellen hangolunk, azaz lázadunk.

A OneTimeBlind nevű drámacsoport rövid kis jelenetben mutatja be ezt a lázadást (OneTimeBlind – A hokedli). Az ember meghívja Istent, hogy üljön le egy hokedlire, legyen az, aki megtanítja, melyik úton kell járnia, de amint pénzügyi kérdések, házassági döntések vagy személyes ellentétek lépnek fel az ember életében, akkor átveszi a döntési hatáskört és maga akar ebben dönteni. A bűn, a lázadás tehát az, ami rávesz bennünket arra, hogy az ígéreteinket, hűségünket megszegjük.

A bűn megbetegíti az embert és érdekes, hogy orvosi képet használ a zsoltár arra, amikor valaki elhallgatja a bűnét – kiszáradtak csontjai, egész nap jajgatnom kellett. – a bűn megfertőz és lelkét, testét és elméjét is felemészti, kikészíti az embernek. Mert egyedül kell annak a súlyát hordoznia, amíg meg nem vallja.

Az ember lelke megbetegszik, ha nem lép az elferdüléseivel, lázadásával, céltévesztéseivel Isten elé. Ha egy társadalomban napi renden vannak csalások, ha a házassági hűtlenség magától értetődő és elfogadott dolog, amit nem tekintenek bűnnek, sőt reklámozzák filmekkel, időnként még ajánlják is terápián, az a társadalom megbetegedett. Ha az emberi élet elveszti értékét, és magzatokat ölnek meg, mert valamilyen módon útban vannak az megbetegedett társadalom. Ha embertömegeket pusztítanak el, mert a hatalom megszerzéséért vagy megtartásáért erre van szükség, akkor a társadalom beteg lelkű emberekből áll velem együtt. Ez pedig előbb utóbb testi panaszokban is jelentkezni fog.

A bűn tehát jelen van a társadalmunkban és valóban a bűnvallás hiánya a szenvedés forrása. Mert amennyiben azt gondoljuk, hogy nincs is szükségünk erre a bűnvallásra, mert magunk urai vagyunk, akkor olyan teherként fog ez ránk nehezedni, mint ahogy a zsoltár is írja. De nemcsak ez a zsoltár figyelmeztet minket, hanem az az ígerész is, amit lekióként felolvastunk ma.

Jézus a lábmosás történetében kifejezetten figyelmezteti az ő követőit, hogy ez rájuk is igaz. Péter ellenkezik, hogy az ő lábát biztosan nem mossa meg Jézus. Jézus viszont válaszol, ha nem moshatja meg, akkor semmi köze nincs hozzá. Szüksége van minden embernek erre a megújulásra és különösen is most, ahogy egyre közeledünk Húsvéthoz, a lábmosás történetéhez, a nagypénteki keresztre feszítéshez.

A bűnvallás hiánya, tehát a szenvedés forrása. Akik nem menekülnek el rendszeresen a bűnvallás elől valamilyen pótcselekvésbe, munkamániába, társaságba vagy szórakozásba, hanem ápolják, gondozzák saját lelküket, szívüket, azok számára az is ismerős, hogy az ember mikor Isten előtt nyíltan és őszintén megáll, olyankor bizony kőkemény küzdelembe kerül magával. Szembesül saját öncsalásával, a lelkiismeret ellen érvelő gondolatokkal, kimagyarázásokkal, csúsztatásokkal, feltéve, hogy mindenekfelett igyekszik őszinte lenni önmagához. Ez azért fontos, mert aki önmagát becsapja, az utána már „őszintén hazudik” mindenkinek. Aki azonban hiteles önmaga szeretne maradni, elsősorban Isten és önmaga előtt, majd másodsorban a többi ember előtt, annak nagy fájdalmat okoz, amikor öncsaláson kapja önmagát. Az önmagunkkal való kemény, becsületes, illúzióktól mentes, őszinte szembenézés e küzdelmét Jóel próféta a szív szándékos felszaggatásához hasonlította: „Ne a ruháitokat szaggassátok meg, hanem a szíveteket, úgy térjete meg!”

A bűnvallásban tehát teljes felelősséget kell vállalni a tetteinkért, melyeket Isten elfedez, de én nem. Elismerem, hogy ezt tettem, tudom, hogy az elkövetője én magam vagyok és nem más.

A bűnvallásban kell, hogy legyen különbség igaz bűnvallás és önsajnálattal között. Sajnálattal van bennünk, mikor látjuk a céltévesztéseink eredményét, de a sajnálat nem a tetteinkre irányul, hanem arra, hogy ebből nekünk milyen kárunk keletkezett. A 9. versben azért használja a ló és az öszvér képét a zsoltáríró, mert ezek az állatok maguktól nem jönnek, csak kötelezik őket. Sokszor mi sem magunktól megyünk, csak önsajnálattal van bennünk és nem a bűnünket, hanem annak következményeit sajnáljuk. Csak kötelezettségből akarunk Istenhez lépni, ez pedig vallásosság. Ezért is fordul elő, hogy újra és újra megtesszük ugyanazt. Ez önsajnálattal és nem bűnbánattal. Az önsajnálattal az ember nem változik, a bűnbánattal a szív formálódik.

Az önsajnálattal ellentétben, az önvád sem egyenlő a bűnvallással. Amikor évekig, csak magadat hibáztatod, csak befelé fordulva keresed, hogy mit rontottál el és annak a súlya fojt meg és kerít a halál közelébe, hogy magadat okolod egy vallásért, egyedül maradásért, betegségért. Ebben a helyzetben az ember újra és újra csak bántja magát. De igazából nem keresi Isten szabadítását ebben, csak újra és újra vádolja magát: „Látod, milyen szerencsétlen vagyok, milyen béna vagyok, mennyire elhibáztam a kapcsolatomat, mennyire én rontottam el mindent”. Ilyenkor nem részesítjük magunkat abban a kegyelemben, amit az Úr adott, pedig ott áll és mondja: „Sok fájdalom éri a bűnöst, de aki bízik az Úrban, azt ő szeretettel veszi körül”.

„A kereszténységben bűnbocsánattal éppen a bűnbánó bűnösnek jár, nem annak, akinek nincs bűne. Ha azt gondoljuk, nincsen bűnünk, Megváltóra sincs szükségünk. Csakhogy a bűn nélküliség feltételezése a kereszténység szerint önámítás. Bűn nélkül Krisztustól is végtelen távolságra leszünk, és ezért – ha igazuk van a keresztényeknek – végső soron Istentől is. A bűnbánattal Istennel békít meg, a bűn tagadása ellenben Istentől visz egyre távolabb”. (Szabados Ádám)

Aki bocsánattal nélkül él, az valójában nem él, mert ő maga se tud se magának, se másoknak megbocsátania, és csak e körül forog. Isten boldogságra teremtett, de ennek ára van, mégpedig a bűnvallás, az őszinte visszafordulás a cél felé.

3. Ez a boldogság megtapasztalható - A bűnvallás megszünteti a boldogtalanságot

Az ember helyzete nem reménytelen, mert Isten a lázadásunkban sem hagy magunkra. Továbbra is a boldogságunkat akarja. Arról beszél a zsoltár, hogy a bűnvallás megszünteti a boldogtalanságot. Ezzel kezdődik a zsoltár. *„Boldog, akinek hűtlensége megbocsátatott, vétke eltöröltetett, boldog az ember, akinek az Úr nem rója fel bűnét és nincs benne álnokság.”*

Isten a bűnbocsánat lehetőségét megadta a világba. Isten igazságossága az, hogy a vétkeinkért valakinek eleget kell tennie, de az ő kegyelmében nem a lázadó, az elferdült, és a célt tévesztett tesz ezért eleget, hanem az egyetlen, akit ő nagyon szeret, aki tökéletes és aki, annyira szeret, hogy az ilyen teremtményekért, az életét adta. Mi emberek úgy tudjuk, hogy nincs olyan, hogy eltörtöltetett, „ami egyszer megtörtént azon nem lehet változtatni”. De Isten máshogy tudja.

Jézus védtelenül halt meg, teljesen egyedül. Ahogy mi is egyedül vagyunk amikor mindenki elől takargatjuk a vágyainkat, hazugságainkat, hűtlenségünket. . Ő vállalta, hogy helyettünk egyedül marad ezekkel és elhordozza ennek az árát. Abból a sok nyomásból, jajgatásból, fájdalomtól szabadít meg, amit eddig mindenki elől takargattunk. Nyíltan tette ezt, hogy nekünk se kelljen többet ezt rejtegetni és láthassuk, hogy van szabadító.

Isten Krisztusra nézve teremtette a világot. Vagyis a bűnbocsánat lehetőségét és esélyét megadja. Ezért működött a bűnbocsánat, már Jézus előtt is, ahogy ez a zsoltár is bizonyítást tesz erről. Csak az marad életben, aki az Úrnál van. , különben erőnk ellankad, csakúgy mint a nyári hőségben vagy a mostani havazásban.

Nehéz kimondani, hogy bűnös ember vagyok, bocsánat tévedtem, még nehezebb azt mondani: elrontottam az egészet. Büszkeség tombol bennünk, és az önmagunk érdekeinek, érzéseinek, vágyainak kegyetlen magvalósítási kényszere.

Ezért figyelmeztet a zsoltáros: Ne legyetek olyanok, mint a ló vagy az öszvér, amelynek kantárral és zablával kell fékezni szilajságát, másképpen nem közelít hozzád. Kemény beszéd ez, de ha arra gondolunk, hogy milyen ellenállás van bennünk, a bűnvallás ellen, akkor megértjük.

Sokak kedvenc igéje, ez a pár vers: bölcsé teszlek és megtanítalak, melyik úton kell járnod. Isten vezet és megtanít, bölcsé tesz, de nem elválasztható ez a bűnvallástól és a bűnbánattól.

A zsoltáros bizonyítást tesz a saját maga bűnvallásáról és buzdít, hogy minden hívő hozzá imádkozzék, amíg megtalálhatja. És buzdít arra is, megosztja a tapasztalatát, hogy a bűnvallás következménye a szabadulás öröme, az öröm, az ujjongás, az Isten jelenlétében való oltalom és szeretettel való körül ölelés.

Nekem a legnagyobb szükségem arra van, hogy azt lássam, hogy mit tett értem Jézus. Hogy azt lássam, hogy bevallhatom a bűnömet, nem kell takargatnom, mert körülvesz a szabadulás örömeivel.

Éppen ezért a most következő hosszabb dicsőítésben is így lehetünk Isten jelenlétében, így vallhatjuk meg neki bűneinket, lehetünk vele őszinték és tapasztalhatjuk meg a megvallás örömét.

„Sok fájdalom éri a bűnöst, de aki bízik az Úrban, azt ő szeretettel veszi körül” (10. v).

Ámen

(Ablonczy Áron)